

Заклад вищої освіти може вважатися інноваційним, якщо він є науково-освітнім центром, який працює в режимі розвитку і випередження; якщо навчально-виховний процес у закладі будується з урахуванням євроінтеграційних процесів, де поєднується традиційне педагогічне навчання із сучасними інноваціями, а навчальна робота – з науково-дослідною на базі сучасних технологій.

Список використаної літератури

1. Головатий М.І. Організаційно-методичні засади інтеграції національної системи освіти України в європейську систему освіти відповідно до Болонського процесу / М.І. Головатий // Освіта та управління. – 2005. – Т.8, №3. – С. 158-161.
2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія/ за ред. П.Ю. Сауха. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014р. №1556-VII.
4. Самостійна робота студентів на кафедрі терапевтичної стоматології, як одна із форм освітнього процесу / [Петрушанко Т.О., Ніколішина Е.В., Іленко Н.М., Литовченко І.Ю.] // Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль, 2015. – С.363-364.
5. Стефаненко П. Дидактичні особливості дистанційного навчання у вищій школі / П. Стефаненко // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – №1. – С.22-32.
6. Сучасні технології в освіті: реком. бібліогр. покажч. Ч.1. Сучасні технології навчання / [уклад. Моїсєєва І.П., Грудініна Н.Д.]. – К., 2005. – 211 с.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СЛУХАЧАМ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА ПІДГОТОВЧОМУ ЕТАПІ

Овчаренко О.В.

Українська медична стоматологічна академія

Проаналізовано місце і роль методичного забезпечення викладання біології іноземним слухачам початкового етапу навчання в структурі інноваційного розвитку сучасної освіти; акцентовано увагу на специфіку вибору оптимальних форм і методів фахової підготовки іноземних слухачів англomовної форми навчання.

Ключові слова: іноземні слухачі, методичне забезпечення, медико-біологічні дисципліни, фахова підготовка.

The place and role of methodological support for teaching the biology of foreign students in the structure of innovative development of education are analyzed; the attention focused on the specifics of the choice of the optimal forms and methods of professional training of the English-speaking foreign students.

Keywords: foreign students, methodical support, medical and biological disciplines, professional training.

Протягом останніх років кількість іноземних громадян в українських ЗВО суттєво зросла порівняно з першими роками незалежності країни. Навчання іноземців у медичних закладах України значно сприяє інтеграції вітчизняної медичної школи у світовий інтелектуальний простір та стимулює розвиток медичної освіти й науки. Основними мотиваційними факторами навчання іноземних громадян є отримання якісної освіти, вивчення української та російської мов, зацікавленість культурою нашої держави. Зростання контингенту громадян з інших країн світу ставить перед вітчизняною системою освіти актуальні питання, зокрема вибору оптимальних форм і методів навчання. Для іноземних громадян, які прибувають на навчання, знання російської та української мов є невід'ємною умовою отримання фахових знань відповідно до обраної спеціальності, а також необхідним засобом повноцінного спілкування.

Останнім часом у багатьох медичних закладах значно збільшується кількість іноземних громадян, що обирають мовою навчання англійську мову. Ураховуючи ці особливості, актуальними залишаються такі важливі питання як організація навчального процесу, впровадження нових форм навчання і якісного методичного забезпечення навчальних предметів англійською мовою на підготовчому етапі.

Питання становлення і розвитку системи підготовки іноземних слухачів стали предметом досліджень багатьох науковців. Аналіз праць свідчить, що основна увага приділяється проблемам адаптації й оптимальним методам викладання дисципліни (Х. Бахтіярова). Останні дослідження науковців зосереджені на педагогічних аспектах підготовки іноземних громадян, акцентують увагу на проблемах оволодіння мовою країни в достатньому обсязі. Так, дослідники окреслюють дидактичні засади підготовки іноземців у закладах вищої освіти (О. Суригін, А. Нікітін, А. Бронська, О. Резван), а також перспективні аспекти взаємодії викладача з іноземними студентами (Н. Голубев, Н. Персіанова, Г. Князева).

Інтегративні зв'язки, встановлені між викладачами мови як іноземної та викладачами окремих профільних дисциплін, біології зокрема, дозволили підійти до розв'язання низки проблем. Автори навчальних посібників із профільних дисциплін консультуються з викладачами мови з метою кращої адаптації навчальних текстів за фахом, орієнтуючись на рівень володіння мовою іноземними слухачами на певному етапі; окреслюють конкретні питання тем і розділів, розробляють єдину для всього навчального процесу структуру вправ і завдань, призначених для роботи з текстом; вносять елементи наочності для більш швидкого засвоєння нових наукових термінів. Усе вищезазначене сприяє ефективнішому формуванню предметно-комунікативних знань іноземних громадян.

Біологія як комплексний предмет, поряд з іншими навчальними предметами, такими як хімія і фізика, формує початковий предметний рівень знань і навичок слухачів, створює теоретичні основи для подальшого опанування дисциплін медико-біологічного профілю, розвиває базові фахові здібності щодо клінічного мислення майбутнього лікаря-спеціаліста. Поряд із цим біологія як навчальна дисципліна надає майбутнім студентам фактичний матері-

ал для опанування практичних умінь і навичок, розуміння закономірностей розвитку органічного світу, природи виникнення хвороб і питань впливу негативних екологічних чинників на здоров'я людини.

Провідна мета вивчення біології на початковому етапі – підготувати іноземних слухачів до самостійної роботи шляхом засвоєння теоретичних знань та опанування практичних навичок, формування базових знань для вивчення клінічних дисциплін у процесі подальшої фахової підготовки. Знання з основних розділів біології створюють фундамент для подальшого розуміння біологічної сутності людини – її анатомії, фізіологічних складових, процесів метаболізму, розвитку і функціонування органів і систем, особливостей гомеостазу, організації та функціонування на клітинному, тканинному і організмовому рівнях.

Недостатній базовий рівень знань слухачів, стислі терміни навчання на підготовчому відділенні, великий обсяг інформації високого рівня складності, недостатній рівень володіння англійською мовою (до того ж різний у представників різних країн) диктують необхідність розробки і використання в навчальному процесі спеціальних технологій навчання, основним критерієм яких є доступність викладеного матеріалу за мінімуму мовних засобів. З метою оптимізації підготовки іноземних слухачів англійською мовою викладачами підготовчого відділення створено навчальні посібники "Biology. Intriductory course" і "Basics of cytology and histology", призначені для аудиторної та позааудиторної роботи. Структура посібників, поетапність уведення основ біології та послідовність тем визначалися насамперед динамікою засвоєння наукової термінології і наукових понять з урахуванням різних рівнів підготовки іноземних слухачів і з біології, і з англійської мови. До тестових матеріалів включено активну лексику і граматичні конструкції, характерні для наукового стилю мовлення.

Практика показує, що головною проблемою викладача під час проведення практичного заняття стає питання розуміння слухачами лексики, особливо в процесі індивідуального спілкування слухач – викладач на етапі оцінки якості засвоєння матеріалу. З метою покращення ситуації текстові матеріали посібників містять об'ємні англо-українсько-російсько-французько-арабські словники, до яких включено слова і словосполучення, необхідні для пояснення наукових термінів і понять. Використання таких словників значно економить час на виконання практичних завдань та оптимізує роботу з розширення лексичної бази слухачів.

Посібники мають чітку структуру і складаються з окремих розділів. Кожне заняття починається полімовним словником нових термінів і понять, лексико-граматичними моделями, за якими розміщено текстовий матеріал та п'ятьма вправами для закріплення вивченого.

Навчальні посібники представлені в доступній формі, що значно полегшує сприйняття теоретичного матеріалу і засвоєння основних положень теми. Наведений ілюстративний матеріал розкриває, пояснює і доповнює теоретичну інформацію. Схеми і таблиці посібників передбачають ознайомлення з базовим морфологічним матеріалом, сприяють виробленню правильних уявлень про будову клітин, тканин і органів, полегшують процес систематизації нової інформації та запам'ятовування. Малюнки дозволяють максимально яскраво представити найхарактерніші риси досліджуваних структур, що особливо важливо на початковому курсі засвоєння предмета. Для кращого усвідомлення теорії й удосконалення вмінь слухачів використовувати вивчене для розв'язання навчальних завдань наводяться приклади відповідних тестів для самоконтролю, що дозволяють тренувати пам'ять, формувати навички самокорекції. Запропоновані післятекстові теоретичні запитання спрямовані на закріплення базової наукової лексики, формування навичок пошукового читання і дають можливість застосування отриманих знань. Така побудова занять надає слухачам широкі можливості для повторення вивченого, осмислення інформації текстів, підготовки до наступного заняття, розвиває навички самоконтролю і дозволяє перейти до спілкування з метою формування предметної компетенції і закріплення комунікативних навичок.

На перших етапах викладення навчального матеріалу посібників урахувувався недостатній рівень володіння лексикою і граматику англійської мови певної категорії слухачів, тому початкові тексти написані з використанням мінімуму лексичного матеріалу та нескладних мовних конструкцій. З огляду на поетапне поступове формування мовної компетентності, розширення лексичного запасу, оволодіння лексико-граматичними конструкціями та накопичення мовного досвіду матеріали посібника «Basics of cytology and histology» значно розширені й містять більшу кількість спеціальних біологічних термінів і мовних конструкцій.

Поступове вдосконалення лексичного запасу іноземних слухачів, розвитку фонематичного слуху, культури спілкування і комунікативних умінь дозволяє ускладнити і збільшити обсяг текстового матеріалу з наступних тем предмета, зокрема розділу «Basics of human anatomy».

Найближчими перспективами передбачено доповнення і вдосконалення видань у теоретичному і практичному аспектах для забезпечення належної комунікації, що сприятиме активізації процесу оволодіння слухачами навчальним матеріалом, допоможе викладачеві в управлінні процесом навчання.

Список використаної літератури

1. Варава С. В. До питання підготовки іноземних студентів підготовчих факультетів за гуманітарними спеціальностями / С. В. Варава, В.І. Груцяк // Реализация традиционных методов и поиск инноваций в процессе подготовки иностранных студентов в современном высшем учебном заведении: материалы междунар. науч.-метод. конф., 22-23 мая 2008. - С. 121-123.
2. Деякі сучасні проблеми навчання студентів-іноземців у мультикультурному просторі / С. І. Дубінін, В. О. Пілюгін, А.В.Ваценко, [та ін.]// Світ медицини та біології. – 2013. – № 2(37). – С. 56-58.
3. Лещенко Т. О. Удосконалення мовної підготовки іноземних студентів / Т.О. Лещенко, В. Г. Юфименко, О. М. Шевченко // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2016. – С. 124–125.
4. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах : методичний посібник / Мілерян В.Є. – К., 2004.– 80 с.
5. <http://www.nbuu.ua/> portal - Федотова Ю. Підготовка іноземних громадян у вищій школі України: історико-педагогічний аспект.
6. Робоча програма з біології для слухачів підготовчого відділення для іноземних громадян Вищого державного навчального закладу України "Українська медична стоматологічна академія" / Криворучко Т.Д. – Полтава, 2016. – 7 с.